

H-2943 Bábolna, Pf.: 29.
Tel./Fax: (+36) 34/568-086

**TELJESÍTMÉNYVIZSGÁLATI
SZABÁLYZAT**

Elnökség:

Dr. Hecker Walter H-2092 Budakeszi, Kálló esperes u. 14. Tel.: 36-23-450-159
Parti Imre H-8624 Balatonszárszó Pf.: 17. Tel.: 36-30-9349-352
Rombauer Tamás H-2943 Bábolna, Wesselényi u. 46. Tel.: 36-34-568-086

Teljesítményvizsgálati Szabályzat

A világ számos lófajtájának kialakításában nemesítőként szereplő arab ló, szűkös ellátási és szélsőséges, száraz sivatagi körülmények között, rendkívüli teljesítményeket követelő nomád életmód mellett alakult ki.

Természetes, hogy kiváló tulajdonságait a fajta csak úgy őrizheti meg, ha a szigorú teljesítményvizsgákban a legjobb tulajdonságokat örökítőknak bizonyult egyedeket tenyésztjük tovább.

A fajtacsoporthoz tartozó egyes fajták tenyészcélja különböző, ezért igyekeztünk olyan teljesítményvizsgarendszert kialakítani, mely megfelel a fajtacsoportonként megfogalmazott tenyész cél mérésére, és sokoldalúsága miatt alkalmas az eltérő típusú és hasznosítású egyedek értékelésére.

A vizsgát olyan részfeladatokra bontottuk, amelyek kombinációjával a fajtacsoportra jellemző sokoldalú használatra való alkalmasság egyértelműen lemérhető.

Mivel az arab telivér és a shagya) arab nemzetközi elterjedésűek, így ezeknél a fajtáknál a nemzetközi előírásoknak megfelelően kell a követelményrendszert kialakítani.

A teljesítményvizsgálat rendszere a ménekre és a kancákra egyaránt kiterjed.

1.1 Mének teljesítményvizsgálata

Az Egyesület elnöksége a hazai és nemzetközi módszereket tanulmányozva, a lehetőségek messzemenő figyelembevételével kidolgozta a tenyésztésre kijelölt ménjelöltek sajátteljesítmény-vizsgáján alapuló tenyészértékbecslés módszerét. A fajtacsoport jelenlegi helyzete, a tenyésztők alapvető érdeke az, hogy a tenyésztésbe csak a legjobb, a lóállomány átlagát jóval meghaladó küllemű és teljesítményre képes ménnek kerülhessenek a tenyésztésbe, ellenkező esetben bezárulnak előttünk a lótenyésztést mozgásban tartó értékesítés lehetőségeinek kapui.

Egyesületünk 1996. január 1-től csak olyan új beosztású ménnek ad fedeztetési engedélyt, mely eredményes ménvizsgát tett, illetve megfelel a MALE teljesítményvizsgálati szabályzatában foglaltaknak.

Felmentést kaphatnak a ménvizsga alól azon ménnek, melyek valamely más országban (mely rendes tagja a WAHO-nak, ill. az ISG-nek) érvényes fedeztetési engedéllyel rendelkeznek. Az Egyesület elnökéből, és a bíráló bizottság két tagjából álló bizottságtól kivételes esetben felmentést kaphat azon mén a vizsga alól, melyet szerzett tartós sérülése ebben megakadályozza, de nagy tenyészértékére való tekintettel a ménre szükség van a tenyésztés számára.

Nem kell továbbá ménvizsgát tenni azon állami tulajdonú méneknek, melyek már korábban eredményes ménvizsgát tettek, illetve azon magán vagy állami méneknek, melyek 1986-ban vagy korábban születtek, és legalább három évig folyamatosan már rendelkeztek fedeztetési engedéllyel.

1.2 A mén teljesítményvizsga rendje

1.3 Jelentkezés előszelekción, és a ménvizsgára

A tulajdonosnak legalább 6 hónappal az Egyesület által kitűzött előszelekció időpontja előtt legkésőbb tárgyév június 1-ig, az erre a célra rendszeresített formanyomtatványon, írásban jelentkeznie kell ménjével az előszelekción, majd 1 évre rá a teljesítményvizsgára, melyet minden év októberében vagy novemberében rendeznek.

A jelentkezéskor be kell nyújtani a mén ötösös származási lapját, lóútlevelének másolatát, arab telivérek esetében a WAHO által elismert, nem arab telivérek esetében bármely egyéb hivatalos intézet által készített vérfaktor vizsgálati eredményt a származás ellenőrzésére vonatkozóan, valamint az e célra rendszeresített kitöltött formanyomtatványt, a hatósági állatorvos által a szükséges, a vizsgálatokról szóló igazolással együtt. Import lovak esetében csak honosított származási lapok fogadhatók el. A teljesítményvizsgára legalább 6 hónapos felkészítés szükséges, melynek helyéről és módjáról a tulajdonos dönt. A felkészülés történhet az Egyesület által kijelölt helyen (Bábolna Arab Ménes, Kaposvár Lovas Akadémia) vagy a tulajdonos telephelyén.

1.4 Előszekció

Az előszekció célja, hogy eredménye jelezze a tulajdonos számára akár már 3 éves korban, hogy a ménjelölt megfelel-e a fajta hazai és nemzetközi követelményének, így csökkentve a sikertelen kipróbálás és vizsga kockázatát.

Az előszekció három részből áll:

- méretfelvétel,
- küllemi- és mozgásbíráló,
- állatorvosi vizsgálat.

Az előszekcióra évente egy alkalommal a ménvizsgát megelőző évben, a ménvizsga színhelyén kerül sor. Az előszekción az Egyesület elnöksége által meghatalmazott, a bírói listán szereplő személyek bírálhatnak.

Az előszekciót követően a Bíráló Bizottság az alábbi döntést hozza:

- ménvizsgára javasolt ménjelölt,
- ménvizsgára bocsátható ménjelölt,
- ménvizsgára nem javasolt ménjelölt.

Az előszekción „ménvizsgára javasolt” besorolás mentesíti a ménjelöltet az ismételt küllemi bírálat alól. Az előszekción való részvétel nem feltétele a ménvizsgán való részvételnek.

1.5 Felkészülés

A felkészülés megkezdésekor a tulajdonosnak meg kell jelölnie azt a lovas edzői képesítéssel rendelkező személyt, aki a kiképzést irányítja és felügyeli, függetlenül a kiképzés helyétől.

A kiképzés teljes időtartama alatt az Egyesület hivatalos képviselőjének joga van meggyőződni a felkészítő munka eredményességéről. Ekkor mód van a tulajdonosnak az edző véleményét meghallgatva dönteni, hogy a „B” rész hét részfeladata közül lovának mely feladatok teljesítését tűzik ki célul és ekkor ezt a tulajdonosnak írásban jeleznie kell a ménvizsga lebonyolítása miatt. A részfeladatok közül indokolt esetben egyet a későbbiek során bejelentési kötelezettség mellett fel lehet cserélni.

2.0 A sajátteljesítmény-vizsgálat módszere

Az arab ló sokoldalúsága szükségessé teszi, hogy az alkatának, vérmérsékletének legmegfelelőbb részfeladatokban vizsgálhassuk teljesítményét.

A vizsga két – „A” és „B” – részből áll

- „A” Küllemi- és mozgásbíráló (méretek felvétele)
- „B” Teljesítményvizsga

1. idomítólovaglás (1. sz. melléklet szerint) *(kötelező feladat 2003-tól)*

saját lovas alatt
majd idegen lovas alatt

2. díjugratás

szabadon ugratás

pálya teljesítése saját lovas alatt
majd idegen lovas alatt

3. fogathajtás

4. terepvizsga (cross) **(szabadon ugratás,** majd pálya saját lovassal)

5. galopp (hivatalos versenyek eredményei elismertek)

6. távlovaglás (hivatalos versenyek eredményei elismertek)

7. távhajítás (hivatalos versenyek eredményei elismertek)

2.1 A teljesítményvizsga részfeladatai közül minden ménjelölt számára 2003-tól a 1-es (idomítólovaglás) kötelező feladat

A végleges fedeztetési engedély kiadásának feltétele az „A” rész teljesítése mellett a „B” részből legalább 3 részfeladat teljesítése, melyből az idomítólovaglás kötelező feladat.

Az arab telivér számára 2 részfeladat teljesítése elegendő. Ezen arab telivérek Shagya kancát csak akkor fedezhetnek, ha legalább 3 részfeladatot teljesítettek, és megfelelnek a Tenyésztési Szabályzat 6.4 pontjában foglaltaknak.

3.0 Életkor

A ménvizsga „B” 5. sz. részfeladatán olyan 3 évesnél idősebb ló vehet részt, mely a tárgyév július 1-ig betölti harmadik életévét.

„B”/1, 2, 3, 4, 6. feladatra a 4 éves és idősebb ménjelöltek nevezhetők.

„B”/ 7. feladatra 5 éves és idősebb ménjelöltek nevezhetők.

A 6. részfeladatot (távlovaglás) és a 7. (távhajítás) részfeladatot a mén 5. életévének betöltése után teljesítheti a Távlovaglás Szabályzatának megfelelően, addig a két feladatra a mén halasztást kap, amennyiben a ménvizsga egyéb feladatait eredményesen teljesítette.

Halasztást kaphat az a ménjelölt is, amely galopp tréningben áll, és így az 5. részfeladaton kívül más feladatot csak későbbi vizsgán tud teljesíteni, ennek is az a feltétele hogy az A és B pontok, valamint a B/5 feladatot teljesítse a ménjelölt.

Az ideiglenes fedeztetési engedély kiadásának feltétele, hogy a **4 éves kortól** teljesíthető „B” részfeladatok közül a jelölt legalább egyet teljesítsen, akkor egy ideiglenes, a következő két évre érvényes fedeztetési engedélyt kap.

A ménvizsga teljesítésére a ménjelöltnek 3 év áll a rendelkezésére. A későbbi vizsgákon az „A” részt már nem kell ismételnie, ha azon korábban megfelelt.

Amennyiben a mén 3 év alatt nem tudja teljesíteni a ménvizsga követelményeit, fedeztetési engedélyt nem kaphat.

4.0 A ménvizsga helye

A ménvizsgára minden év őszén kerül sor. A vizsga színhelyéül az Egyesületnek olyan helyet kell választani és biztosítani, mely a „B”/1., 2., 3. részfeladat esetében megfelel a Magyar Lovas Szövetség Díjlovagló és Díjugrató Szabályzata által a pályára vonatkozó előírásoknak, a 4. részfeladat (cross) esetében a pálya teljes hosszán a mén kísérhető, és arról videofelvétel készíthető, mely a ménvizsga jegyzőkönyv része.

A „B”/5, 6, 7. részfeladat hivatalos versenyek elismerését jelentik, így azok rendezésével a ménvizsga során nem kell számolni.

5.0 A ménvizsga bírálóbizottsága

A Bíráló Bizottság legalább 3 fő, de mindig páratlan számú, olyan tagokból áll, akik szerepelnek a közgyűlés által elfogadott bírói listán, Külföldi bírók az ISG, illetve az ECAHO tárgyévben kiadott listájáról választhatók.

Az egyes feladatok („B” rész) bírói munkájára az elnökség elismert hazai és nemzetközi bírókat kell, hogy felkérjen.

A bírálóbizottság a rangsor kialakításához a pontozásos módszert hívja segítségül. A ponthatárt (megfelelt – nem felelt meg) a bemutatott állomány szerint évente fajtacsoportonként határozza meg, így az egyes évjáratok ponthatárai jelentős eltérést mutathatnak.

6.0 A sajátteljesítmény-vizsgálat lefolyása

Az egyesület elnöksége fenntartja a jogot, hogy az összehasonlíthatóság érdekében olyan ménnek indulását is lehetővé tegye a ménvizsgán, melyek az adott vizsgafeladatot a korábbi években már teljesítették.

6.1 „A” rész - Küllemi- és mozgásbírálat

Célja az, hogy rangsorolja a ménjelölteket, eredménye tükrözze, hogy az adott egyed mennyire közelíti meg az ideális típust. A bírálat feladata kizárni azokat az egyedeket, melyek olyan súlyos örökletes küllemi hibákkal rendelkeznek, melyek nem felelnek meg a fajta nemzetközi követelményrendszerének, nem szolgálják a hazai lóállomány minőségi javítását.

A bírálatot megelőzi a méretek felvétele:

- marmagasság bottal és szalaggal
- övméret
- szárkörméret

A küllemi bírálat lefolyása

A küllemi bírálat lépésben, és ügetésben felvezetve; majd lépésben, ügetésben és vágtaiban szabadon engedve történik.

Pontozási skála:

kitűnő (10)	elégséges (5)
nagyon jó (9)	hiányos (4)
jó (8)	meglehetősen rossz (3)
elég jó (7)	rossz (2)
kielégítő (6)	nagyon rossz (1)

A bírálat tárgya:

1. típus (kétszeres szorzóval)	5. végtagok
2. fej	6. lépés elővezetve és szabadon (lásd: mozgásbírálat)
3. nyak	7. ügetés elővezetve és szabadon (lásd: mozgásbírálat)
4. törzs és felsővonal	8. vágta elővezetve és szabadon (lásd: mozgásbírálat)

Elérhető maximális pontszám 90 pont.

A bírálat eredménye támpontot ad a tenyésztőnek és az Egyesületnek egyaránt a mén küllemének megítéléséhez. Amennyiben a nyolc bírálati szempont valamelyikére 5 pontot, vagy az alatti átlagot ér el, úgy a mén teljesítményvizsgálatra nem javasolt.

Eredményes a feladat teljesítése, ha a három bíráló által meghatározott átlagpontszámánál többet ért el a ménjelölt.

Mozgásbírálat lefolyása

A lépés bírálata kemény talajon, vagy aszfalton, az ügetés és vágta bírálata lovardában vagy szabadon, jó talajú karámban történik, mely legalább 20x40 méter területű. A bírálóbizottság a ménjelölt mozgását mindhárom jármódban elbírálja, és az alábbi szempontok szerint 1-10 skálán pontoz:

lépés:	1. ütemesség	ügetés:	1. ütemesség	vágta:	1. ütemesség
	2. súlypont alá lépés		2. lendület, alálépés		2. lendület
	3. szabályosság szemből		3. térnyerés		3. elengedettség
	4. szabályosság oldalról		4. szabályosság szemből		4. térnyerés
	5. elengedettség		5. szabályosság oldalról		5. egyensúly
			6. elasztikusság, elengedettség		

6.2 „B” rész - Teljesítményvizsga részfeladatonként:

6.2.1 Idomítólovaglás (4 éves kortól választható feladat, 2003-tól kötelező feladat)

Előírt program: 1. számú melléklet szerint, időtartam: 4 perc, 20 x 40 méteres, füves, vagy homokos négyszög. A ménjelöltnek kétszer kell teljesítenie a feladatot, először saját lovassal, majd tesztlovassal.

A tesztlovas által kitöltendő pontozólap:

1. segítségek elfogadása, száronlét ,támaszkodás	1–10
2. egyensúly, lovagolhatóság, fordulékonyság, ütemesség	1–10
3. természet, munkakészség, vérmérséklet	1–10
4. hát-tevékenység, átengedőség	1–10

Tesztlovas pontszáma – mivel csak egy programot értékel – kétszeres szorzóval számítandó az átlagpontszámába.

Közös bemelegítés

Az idomítólovaglás programjának lovaglása előtt közös bemelegítést végeznek a lovasok, mikor a bírának módjuk van a ménjelölteket együtt látni. Egyszerre legfeljebb 4 ló lehet a négyszögben. A négy program utáni szünetben ismételten együtt melegít a következő 4 induló, stb. A tesztlovasokat sorsolni kell. A tesztlovas csak a sorsolás után ülhet lóra, lovat nem cserélhet. A program lovaglása után közvetlenül kell, hogy kitöltse a számára összeállított pontozólapot.

Eredményes a feladat teljesítése, ha a bírálók és a tesztlovasok által vizsgánként megállapított átlagpontszám felett teljesít a ménjelölt.

6.2.2 Díjugratás (4 éves kortól választható feladat)

A díjugratás 3 részfeladatból áll:

a)	<i>szabadon ugratás</i>	(25%)
b)	<i>pálya teljesítése saját lovas alatt</i>	(25%)
c)	<i>pálya teljesítése idegen lovas alatt</i>	(25%)
d)	<i>idegen lovas értékelése /c/ során szerzett benyomás alapján/</i>	(25%)

a) Szabadon ugratás

Három bíró, egymástól függetlenül 1-10 skálán bírálja a mént az alábbi mozzanatokban:

1. ugróstílus, bascoule
2. ugrókészség, ugróképeség
3. ügyesség
4. vágta, lendület, beosztás

Az ugrófolyosóban két ugrást helyeznek el, melyek közül a második ugrást fokozatosan emelik.

Első kísérlet 70 cm magasságon, majd 10 cm-ként emeléssel, addig folytatható, amíg a ló szívesen, könnyen teljesíti a feladatot.

A cél az ugróképeség elbírálása. A ménjelöltet kézen kell az ugrásra fordítani, az ugrás után ismételten meg kell fogni, és az ugrások leküzdése után jutalmazni kell.

b, c) Pálya teljesítése

Pálya: 10 db 1 méternél nem magasabb, 1,20 méternél nem szélesebb akadály egy összetett akadállyal, vizesárok és mélybeugrás nélkül.

Iram: 300/méter/perc

Értékelés: 3 bíráló 1–10-ig pontoz az alábbi 9 szempont szerint:

1. száronlét, jármódok tisztasága
2. segítségek elfogadása, átengedőség
3. egyensúly, harmónia
4. bascule, ugróstílus
5. ugrókészség
6. ugróképesség, hibátlan akadályvétel
7. lovagolhatóság
8. fordulékonyág, ügyesség, figyelmesség
9. alapidón belüli teljesítés*

(* minden megkezdett 5 mp alapidón túl 1 pont levonás)

d) Idegen lovas értékelése

Testtlovas: 1-10 skálán pontoz az alábbi 4 szempont szerint:

1. száronlét
2. segítségek elfogadása, átengedőség
3. ugrókészség
4. lovagolhatóság, fordulékonyág, ügyesség, figyelmesség

A testtlovas által adott pontok egyszeres szorzóval számítanak.

Az átlageredményt az a), b), c) részfeladatok során a bírók által adott, valamint a c) rész során a testtlovas által adott pontok számtani átlaga adja.

Eredményes a feladat teljesítése, ha a három bíráló és a testtlovas által meghatározott átlagpontszámnál többet ért el a ménjelölt.

6.2.3 Fogathajtás (4 éves kortól választható feladat)

a.)
Az Egyesület minden hazai és nemzetközi FEI által elismert fogathajtó verseny eredményét elismeri a „fogathajtás” feladat teljesítéseként, ha az egyes-, vagy kettes fogatok részére kiírt „A” vagy „B” kategóriás versenyen születik, és a ménjelölt mindhárom versenyszámban célba ért, nem zárták ki, az indulók számától, és a helyezéstől függetlenül,

b.) vagy az alábbi díjhajtó feladatot teljesíti ménvizsga keretében:

Előírt program: (2. sz. melléklet). Ideje: 5 perc.

Pálya: 40x100 m

A hajtónak egyszer kell a programot bemutatni.

A ménjelöltnek egyes, vagy kettes fogatban kell teljesítenie a feladatot.

Teljesített a feladat, ha a bírók által meghatározott átlagpontszám felett teljesített a ménjelölt.

6.2.4 Terepvizsga (cross) (4 éves kortól választható feladat)

5.000 m hosszú, sík pályán (ahol a szintkülönbség az 50 métert nem haladja meg), melyet 10 db egyenként 90 cm-nél nem magasabb, 120 cm-nél nem szélesebb fix akadály nehezít, mely teljes hosszában minden bíráló számára látható, vagy gépkocsival követhető.

Iram: 450 m/perc, szárazárok, vizesárok lehetséges.

Elbírálás: 3 fős bírálóbizottság által 1-10 adott pontok alapján, az alábbi szempontok szerint:.

1. szabadon ugratás (lásd 6.2.2 „díjugratás” a) részfeladatánál)
2. vágta, annak stílusa
3. ugróstílus, bascoule
4. iram, egyensúly
5. ugrókészség
6. ugróképesség
7. lovagolhatóság
8. menőkedv, bátorság, terepbiztonság
9. erőnlét (Cooper-Robert teszt alapján)
10. alapidó betartása

Az erőnlét (9) vizsgálata a 5. sz. melléklet szerint történik, két állatorvos által.

A részfeladatokat egyszer kell végrehajtani a ménvizsga során, annak igen megerőltető volta miatt. A ménjelöltekről egyedenként videofelvételt kell készíteni, a jobb értékelhetőség elősegítésére.

Eredményes a feladat teljesítése, ha a három bíráló által meghatározott átlagpontszámánál többet ért el a ménjelölt.

6.2.5 Galopp

Elsősorban az arab telivérek kiváló tulajdonsága a gyorsaság és az állóképesség, mely értékmérő tulajdonság megőrzése és fejlesztése egyik fontos feladata az arab telivértenyésztőknek.

Tekintve, hogy a lóversenyzés ezen belül is a galoppversenyzés, mint kipróbálás a legnagyobb hagyománnyal rendelkező teljesítményvizsgálati módszer az Egyesület minden hivatalos galoppverseny eredményt elismer, melyet akár hazánkban, akár külföldön rendeznek.

A galoppversenyre készülő, hivatalos tréninglistán szereplő ló nem köteles az évben részt venni és együttesen teljesíteni a három részfeladatot, a választott másik két részfeladat teljesítésére ezen ménjelöltek halasztást kapnak mindaddig, amíg galopptréningben állnak (maximum 3 év).

A galopp teljesítményvizsga feladata teljesítettnek tekinthető, ha a ménjelölt eredménye a vizsga évében:

1. három érvényes futás (távolozás nélkül)
2. két futás, melyek közül legalább egy esetben helyezést ért el (I–III).

A ménjelölt számára a ménvizsga „A” és „B” része, vagy a galopp részfeladat teljesítése előtt vagy után teljesítendő.

6.2.6 Távlovaglás

4 éves és idősebb ménjelöltek részére választható részfeladat.

A távlovás versenyek eredményhirdetése ma már elképzelhetetlenek arab és arab vérségű lovak nélkül. Ez természetes, hiszen ez a fajta hosszútávú állóképességének köszönheti létét, mint ahogy az arab népek sokat

köszönhetnek állóképes lovaiknak. Az Egyesület minden hivatalos hazai és nemzetközi versenyeredményt elismer a ménvizsga távlovaglásra vonatkozó feladat teljesítésénél.

A részfeladat akkor tekinthető teljesítettnek:

- ha három hivatalos, a Magyar Lovas Szövetség Távlovagló Szakbizottsága által rendezett versenyen célba ért és azon nem zárták ki,
- vagy ha két versenyen vett részt, melyből az egyikben I–III. helyezést ért el, amennyiben tíznél több ló ért célba, úgy az első öt helyezett között szerepelt.

Ugyanezek az előírások vonatkoznak a hivatalos nemzetközi versenyekre is.

6.2.7 Távhajítás

5 éves és idősebb ménjelöltek részére választható részfeladat.

A részfeladat akkor tekinthető teljesítettnek:

- ha három hivatalos, a Magyar Lovas Szövetség Távlovagló Szakbizottsága által rendezett versenyen célba ért és azon nem zárták ki,
- vagy ha két versenyen vett részt, melyből az egyikben I–III. helyezést ért el, amennyiben ötnél több fogat ért célba, úgy az első három helyezett között szerepelt.

Ugyanezek az előírások vonatkoznak a hivatalos nemzetközi versenyekre is.

6.3 A sikertelen ménvizsga ismételése

A sikertelen ménvizsga újabb felkészülési időszak után ismételtető csak meg. Harmadszor csak azon mének számára van ismétlésre lehetőség, melyek az „A” vizsgarészt (küllemi bíráló, mozgásbíráló) eredményesen teljesítették, és a bírói testület az újbóli ismétléssel egyetért.

Az előszelekció és a ménvizsga összesített eredményét, bírálati és pontozólapjának másolatát az Egyesület az eredményhirdetést követően minden méntartónak rendelkezésére bocsátja.

Az adott tenyészévre érvényes fedeztetési engedéllyel rendelkező ménekről, azok állomáshelyéről az Egyesület a fedeztetési idényt megelőzően kimutatást készít, azt tagjai részére megküldi, honlapján közzé teszi.

A shagya arab fajtában csak azok az arab telivérek fedeztetnek, melyek eredményes ménvizsgát tettek, az adott tenyészévre fedeztetési engedéllyel rendelkeznek, és melyeket a ménvizsga bizottság a tulajdonos külön kérésére arra alkalmasnak ítél.

Csak azon arab telivér mének kaphatnak shagya arab kancákra fedeztetési engedélyt, melyek a „B” típusú részfeladatok közül legalább 3-at sikeresen teljesítettek.

Az arab telivér ménjelöltek, vagy már fedeztetési engedéllyel rendelkező arab telivér mének tulajdonosának a ménvizsgát megelőzően nyilatkoznia kell arról, ha a shagya arab fajtára is érvényes fedeztetési engedélyt kíván szerezni.

A korábban már fedeztetési engedéllyel rendelkező arab telivéreket amennyiben shagya arabra is érvényes fedeztetési engedélyt kívánnak szerezni, a következő ménvizsgán küllemi bírálatra, és mozgásbírálatra ismételt fel kell vezetni.

7.0 Fedeztetési engedély kiadása, érvényessége

Az ideiglenes fedeztetési engedély kiadásának feltétele az „A” rész teljesítése, illetve a „B” rész hét feladata közül legalább egy sikeres teljesítése.

A végleges fedeztetési engedély kiadásának feltétele az „A” rész teljesítése mellett a „B” részből arab telivérek számára legalább 2, shagya arabok esetén legalább 3 feladat sikeres teljesítése.

A felelős állattartás, a növekvő felnevelési költségek és a shagya arab versenyképességének megőrzése és javítása érdekében indokolt és előre mutató, ha az Egyesület által ajánlott, fedeztetési engedéllyel rendelkező mének mentesek a nagy valószínűséggel öröklődő lábszerkezeti hibáktól. A cél elérését segíti a röntgen és ultrahang vizsgálatok hazai elterjedése megkönnyítve a lovak ortopédiai szűrését. A módszer bevezetése például szolgálna az egyéb lófajták tenyésztőinek, nagyobb garancia és biztonság a kancatulajdonosoknak, objektív kiegészítője az alapos szelekciónak.

A cél érdekében a küllemi vizsgán eredményesen szereplő mének, ortopédiai szűrésen vesznek részt, mely az alábbi, nagy h^2 értékkel öröklődő elváltozások kiszűrésére hivatott röntgenvizsgálatból és a mellékelt protokoll alapján készült felvételek kiértékeléséből áll:

- *OCD (Osteochondrosis Dissecans – ízületi egerek és porcleválások)*
- *csontos csánkpók (a distalis tarsalis ízületek csontosodó ízületgyulladás)*
- *patahenger elváltozásai (distalis nyírcsont, elülső végtag)*

A felvételek elkészítésére a tulajdonos által megbízott bármely állatorvos, vagy intézet jogosult, aki a mellékletben lévő protokollnak megfelelő minőségű képek elkészítésére kellő technikai háttérrel rendelkezik. Költségeit az Egyesület KKV-s tulajdonú ménjelöltek esetében számla ellenében 50 %-ban megtéríti. Az elkészült felvételeket a SZIE-ÁOE Nagyállat Klinika (Üllő, Dóra major) három főből álló független állatorvos csoport bírálja el az Egyesület felkérésére és költségére. Amennyiben a felvételek elbírálásra alkalmatlanok, úgy azt meg kell ismételni. A vizsgálat eredményének ismeretében dönt a Tenyésztési Bizottság a Tenyésztési engedély kiadásáról, mely része a küllemi bírálatnak. A vizsgálat 2014 évtől kötelező érvényű a shagya araboknál, és a shagya arabokra tenyésztési engedélyért folyamodó arab telivéreknél. Az arab telivér és a korábban ménvizsgát tett mének esetében a szűrés ajánlott, eredményét a tulajdonos kérésére közzétesszük.

Az eredményes ménvizsgát tett mének fedeztetési engedélyt kapnak, mely három tenyésztési évre érvényes.

Ezután az Egyesület közgyűlése által felhatalmazott személyek elbírálják a mén ivadékait. Amennyiben a mén örökletes hibái nem szolgálják a fajtacsoport fejlődését úgy a fedeztetési engedélyt visszavonják, illetve korlátozzák a ménnel fedeztethető fajtacsoport számát (pl. csak saját kancára engedélyezett stb.).

Az ivadékok felülvizsgálata után kaphat a mén végleges fedeztetési engedélyt.

A következő, röntgenbeállításokat várja el az állatorvosi bizottság:

• Elülső ujjvégek nyírcsont: LM felv. és DP 55 fok Oxspring felvétel	4 felv.
• Elülső csüdizületek: LM felvétel, de patáig nyitott rekesszel (fablokkra állítva)	2 felv.
• Hátsó ujjvégek: csüdre centrálva, patáig nyitott rekesszel (fablokkra állítva)	2 felv.
• Csánkizületek: DP, 135 srég felvétel (DMPLO)	4 felv.
• Térdizületekről egy-egy caudolateral-craniaomedial srég felvétel	2 felv.

Összesen:

14 röntgen felvétel lovanként

Arab kancák teljesítményvizsgálata

3 éves és idősebb kancák számára

8.0 Kancák teljesítményvizsgálata

Az Egyesület feladata feltárni és értékelni a kancaállomány pillanatnyi helyzetét, az átlagon felüli kancák tenyésztőjét, tulajdonosát segítségül hívni a legjobb párosítási terv elkészítéséhez, segíteni őket abban, hogy ezen kancákat a legmegfelelőbb ménnel fedeztethessék.

A vizsgálat távlati célja, hogy a ménutánpótlásra azok a kiemelkedő örökítő hatású kancacsaládokból származó kancák ivadécai kerüljenek felállításra, melyek maguk is átlagon felüli teljesítménnyel rendelkeznek.

A teljesítményvizsga felépítése megegyezik a ménekével.

A Küllemi bírálat (lásd mének)

B Teljesítményvizsga

1. idomítólovaglás saját lovas alatt (lásd méneknél)
idegen lovas alatt, vagy
2. díjugratás (lásd méneknél)
3. fogathajtás (lásd méneknél)

Értékelés

A bírálatot az Egyesület bírói listáján szereplő személyek végezhetik. A teljesítményvizsgálat „A”, és „B” pontja alapján értékelik a kancákat, és rangsorolják őket a kapott átlagpontoszámok alapján.

Az Egyesület anyagi helyzetétől függően a kancatulajdonosokat jutalomban részesíti, melynek mértékét a rendező és az Egyesület határozza meg.

A Magyarországi Arablótenyésztők Egyesületének közgyűlése 2008. augusztus 22-én elfogadta.

Utoljára módosítva: 2016. november 26.

Rombauer Tamás
elnök

Mellékletek:

1. számú melléklet

Program díjlovaslás részfeladathoz

Négyszög : 20 x 40 méter

Csikókantár, csuklós zablával, sarkantyú viselése tilos, pálca megengedett.

		FELADATOK	Megjegyzés	Pontszám
1.	A X	Belovaglás lépésben Állj – köszönés, megindulás munkaiügetésben		
2.	C H-K K-A-F	Fordulat balra Fokozd az ügetést, könnyüügetést Munkaiügetés, tanügetést		
3.	F-M M-C	Fokozd az ügetést, könnyüügetést Munkaiügetés, tanügetést		
4.	C H-X-F F	Lépést Szabadlépés, szárakat kiráogatni Szárakat felvenni		
5.	A K-H H	Munkaiügetés, könnyüügetést Egyívű kígyóvonal a hosszúfal mentén (5 méter) Tanügetést		
6.	C	Munkavágta, nagykör egyszer körül		
7.	C-M M-F F-A	Munkavágta Fokozd a vágatát Munkavágta		
8.	A-K K-X-M M-C	Munkaiügetés, könnyüügetést Átlóvonalon fokozd az ügetést Munkaiügetést		
9.	C-H H-K K-A	Munkaiügetést Egyívű kígyóvonal a hosszúfal mentén (5 méter) Tanügetést		
10.	A	Munkavágta, nagykör egyszer körül		
11.	A-F F-M M-C	Munkavágta Fokozd a vágatát Munkavágta		
12.	C-H H-X-F F-A	Munkaiügetés, könnyüügetést Átlóvonalon fokozd az ügetést Munkaiügetést		
13.	A-K-E E-B-E E-H-C	Munkaiügetést 20 méteres nagykör, a kör első felében könnyüügetésben E és B között a szárakat kézből kiráogatni, a kör második felében tanügetésben B és E között a szárakat felvenni. Munkaiügetés, tanügetés		
14.	C M-X-K K-A	Lépést Szabadlépés, szárakat kiráogatni Szárakat felvenni		
15.	A X	Középből Állj - köszönés		
		A négyszöget hosszú száron szabadlépésben elhagyni		

<i>Az egyes követelmények értékelése</i>		
Lépés: <i>a lábsorrend szabályossága, aktivitás, térnyerőség</i>		
Ügetés: <i>a jármód szabályossága, ütemesség, lendület, térnyerő mozgás, lengő hát.</i>		
Vágta: <i>a jármód szabályossága, ütemesség, lendület, térnyerő mozgás, (hegyre fel tendencia elvárása)</i>		
Elengedtség: <i>engedelmesség, az önhordás képessége, egyensúly, száronlét, hajlékonyság, egyenesség</i>		
Általános benyomás: <i>fajtára jellemző mozgás, a ló kiképzési állapota, a ló felépítésének és mozgásának harmóniája</i>		
<i>A pontszámok 0 és 10 között adhatók, tört osztályzatok is megengedettek.</i>		
Levonások: 1. ellenszegülés (20 mp-nél tovább tartó folyamatos ellenszegülés): összpontszámból 0,2 pont levonás 2. ellenszegülés : összpontszámból 0,4 pont levonás 3. ellenszegülés: kizárás		
Adott pontszám (század pontossággal)		

2. számú melléklet

Program díjhajtó részfeladathoz

(minimum20x50m) maximum40x100m

1	X A X-C	behajtás munkaiügetés állj, köszönés (6'') munkaiügetés	
2	C C-M M-F F-K K-X-M	jobb kézre munkaiügetés középiügetés munkaiügetés középiügetés	
3	M-H H-K K-F F-H H-C	munkaiügetés középiügetés munkaiügetés középiügetés munkaiügetés	
4	C	kígyóvonal 3 ívben munkaiügetés	
5	A-A A-K-H-C C	nagy kör munkaiügetés (1x) lépés állj (10'')	
6	C-M M-X-K-A	lépés munkaiügetés	
7	A-A A-F-M-C C	nagy kör munkaiügetés (1x) lépés állj (10'')	
8	C-H H-K-A-G	lépés munkaiügetés	
9	G	állj, köszönés szárakat kirágatva lépésben elhagyni a négyszöget	
10	Összesítő vélemény	Mozgás értékelése lépésben, ügetésben: szabályosság, lendületesség. Készség értékelése: engedelmesség, hámba dőlés, indítás, hajlíthatóság, száronlét. A ló: eleganciája, könnyedsége, kisugárzása.	

3. számú melléklet

Ügetés teljesítmény pontozása

<i>Arab telivér</i>	
<i>Mért idő</i>	<i>Pont</i>
<i>18'30"felett</i>	<i>0</i>
<i>18'29"- 18'00"</i>	<i>10</i>
<i>17'59"- 17'00</i>	<i>20</i>
<i>16'59"- 16'00"</i>	<i>30</i>
<i>15'59"- 15'00"</i>	<i>50</i>
<i>14'59"- 14'30"</i>	<i>70</i>
<i>14'29"- 14'00"</i>	<i>90</i>
<i>14' alatt</i>	<i>100</i>

<i>Shagya arab</i>	
<i>Mért idő</i>	<i>Pont</i>
<i>18'00"felett</i>	<i>0</i>
<i>18'01- 17'30"</i>	<i>10</i>
<i>17'29"- 16'30</i>	<i>20</i>
<i>16'29"- 15'30"</i>	<i>30</i>
<i>15'29"- 14'30"</i>	<i>50</i>
<i>14'29"- 14'00"</i>	<i>70</i>
<i>13'59"- 13'30"</i>	<i>90</i>
<i>13'30"alatt</i>	<i>100</i>

4. számú melléklet

Lépés teljesítmény pontozása

<i>Arab telivér</i>	
<i>Mért idő</i>	<i>Pont</i>
<i>10' felett</i>	<i>0</i>
<i>10'00"- 9'30"</i>	<i>10</i>
<i>9'29"- 9'00"</i>	<i>25</i>
<i>8'59"- 8'30"</i>	<i>45</i>
<i>8'29"- 8'00"</i>	<i>70</i>
<i>8'00"alatt</i>	<i>100</i>

<i>Shagya arab</i>	
<i>Mért idő</i>	<i>Pont</i>
<i>9'30" felett</i>	<i>0</i>
<i>9'30"-9'00"</i>	<i>10</i>
<i>8'59"- 8'30"</i>	<i>25</i>
<i>8'29"- 8'00"</i>	<i>45</i>
<i>7'59"-7'30"</i>	<i>70</i>
<i>7'30"alatt</i>	<i>100</i>

Útmutatás a ló kondíciójának megítéléséhez

	Érverés	Légzés	É:L arány	Megjegyzés
Nyugalmi értékek:				
Abszolút nyugalom	28-40	6-16		Istálló, szokott környezet
Nyugalom	32-48	16-24		Nyitott, idegen környezet, figyelés
A PA megítélésének irányértékei				
Normál érték	48	12	4:1	
Könnyű munka	60	30	2:1	
Közepes munka	70	70	1:1	40:40 nem aggályos, 100:100 és felette súlyos
Nehéz munka	80	120	1:1,5	Fordított arány
Kimerülés	80	160	1:2	Szívbjaj v. kondícióhiány
Fordított arány	42	48	1-1,2	Nem aggályos
Alsó tartományban fordított arány	90	94		Súlyos
Felső tartományban nagyon magas fordított arány	90	140		Ha 100 alatt helyre áll, nem súlyos egyébként aggasztó, rossz kondíció